

RIKKIHEKSAFLUORIDIN (SF6) KÄYTTÖ SÄHKÖNJAKELULAITTEISSA – yhteenveto verkonhaltijoille tehdystä kyselystä, tilastovuosi 2010

Sähköverkonhaltijoille (jakelu-, alue- ja kantaverkko) lähetettiin keväällä 2011 [kysely](#), jolla haluttiin selvittää mm. verkonhaltijoiden omistuksessa olevaa SF₆-kaasumäärää ja syntyneitä päästöjä. Kysely on tehty vuosittain alkaen vuodesta 2003. Kysely perustuu eurooppalaisten SF₆-sähkölaitteiden valmistajien muodostaman yhteistoimintaelimen (CAPIEL) julkaisuun: [Methodology to Quantify Emission of SF₆ for SF₆ Switchgear production and Use](#). SF₆-päästöjen laskenta perustuu SF₆-laitteiden omistajan vastuuseen kerätä ja ylläpitää SF₆-kaasun käyttöön liittyviä tietoja. Vuoden 2010 tietoja kysyttiin kaikilta verkonhaltijoilta (102 kpl) ja vastaukset saatiin 97 verkonhaltijalta. Kyselyn vastausprosenttia 95 % voidaan pitää kattavana.

SF6- KAASUKYSELYN PERUSTIETOJA 2010	Vastauksia		Omistaa SF6- kaasua		Kaasumäärässä muutosta v. 2010	
	kpl (kpl)	%	kpl	%	kpl	%
Jakeluverkko	85 (87)	97 %	73	86 %	38	45 %
Alueverkko	11 (14)	79 %	8	73 %	5	45 %
Kantaverkko	1 (1)	100 %	1	100 %	1	100 %
YHTEENSÄ	97 (102)	95 %	82	85 %	44	45 %

Taulukko 1. Sähköverkonhaltijoiden SF6-kysely, perustietoja (tilastovuosi 2010)

Sähköverkonhaltijoiden omistuksessa oleva SF₆-kaasu jakautui vuonna 2010 laiteryhmittäin taulukon 2 mukaisesti. Sähkölaitteissa olevasta kaasun määrästä noin 60 % oli kytkinlaitoksissa (pääosin 110-400 kV:n kytkinlaitoksissa), 22 % oli RMU-kojeistoissa ja katkaisijoissa oli 18 %. Laitteissa olevasta kaasusta noin 66 % oli jakeluverkon laitteissa ja kantaverkon laitteissa oli noin 32 %. Alueverkon laitteissa oleva kaasumäärä oli vähäinen (noin 2 %).

SF6-KAASUN JAKAUTUMINEN LAITERYHMITÄIN 2010	110-400 kV kytkinlaitokset		110-400 kV katkaisijat		10-20 kV kytkinlaitokset		10-20 kV katkaisijat		RMU-kojeistot		Muut		Yhteensä	
	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%
	Jakeluverkko	26458	32,9 %	3538	4,4 %	3581	4,5 %	1520	1,8 %	17576	21,9 %	177	0,2 %	52850
Alueverkko	431	0,5 %	677	0,8 %			653	0,8 %	2	0,0 %	67	0,1 %	1830	2,3 %
Kantaverkko	17630	21,9 %	7980	9,9 %			91	0,1 %					25701	32,0 %
YHTEENSÄ	44519	55,4 %	12195	15,2 %	3581	4,5 %	2263	2,7 %	17578	21,9 %	244	0,3 %	80381	100,0 %

Taulukko 2. SF6-kaasun jakautuminen laiteryhmittäin (tilastovuosi 2010)

Sähköverkonhaltijoilla oli vuoden 2010 lopussa omistamissaan sähkölaitteissa ja säiliöissä rikkiheksafluoridia (SF₆) yli 81 800 kg. Kojeistoissa olevan SF6-kaasun määrä kasvoi vuodessa yli 2 500 kg (Taulukko 3). SF6-kaasun kokonaismäärä on kasvanut tasaisesti raportointivuosien aikana, johtuen pääasiassa kojeistoissa olevan kaasun määrän lisääntymisestä. Säiliöissä olevan SF6-kaasun määrä on pysynyt suunnilleen samana raportoitujen vuosien aikana.

SF6- KAASU- TASE v. 2005 - 2010	SF6-kaasua säiliöissä (kg)						SF6-kaasua kojeistoissa (kg)						Yhteensä SF6-kaasua (kg)						Muutos SF6-kaasun määrässä kojeistoissa 2009-2010 (kg)	Muutos SF6- kaasun määrässä yhteensä 2009-2010 (kg)
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2005	2006	2007	2008	2009	2010		
	Jakeluverkko	874	742	830,4	703	701	951	43010	44269	45917	48293	51557	52850	43884	45011	46747	48996	52258		
Alueverkko	150	150	145	145	141	137	1605	2091	1357	1156	1309	1830	1755	2241	1502	1301	1450	1967	521	517
Kantaverkko	105	105	121	162	340	342	21477	22524	24194	24436	25000	25701	21582	22629	24315	24598	25340	26043	701	704
YHTEENSÄ	1129	997	1096	1010	1182	1430	66092	68885	71468	73885	77865	80381	67221	69881	72564	74895	79047	81811	2516	2764

Taulukko 3. SF6-kaasutase 2005–2010 (tilastovuosi 2010)

Verkonhaltijat hankkivat SF6-kaasua vuoden 2010 aikana yhteensä yli 3 000 kg (uusien laitteiden mukana ja säiliöissä). Lähes kaikki vuonna 2010 hankitusta kaasusta tuli uusien kojeistojen mukana. Käytettyä kaasua toimitettiin edelleen noin 78 kg. Vuodelle 2010 kirjautunut SF₆-päästö sähkön siirrossa ja jakelussa käytetyissä laitteissa oli 136 kg. Pieni päästömäärä on vain 0,17 % verkonhaltijoiden omistuksessa olevasta SF₆ -kaasun kokonaismäärästä (Taulukko 4) ja on samalla tasolla, jolla päästömäärät ovat olleet viime vuosina.

SF6-KAASUN HANKINTA, KÄYTTÖ JA PÄÄSTÖT V. 2010 (kg)	Hankittu uutta SF6- kaasua säiliöissä	Hankittu käytettyä (käyttökelpoista) SF6-kaasua säiliössä	Hankittu SF6- kaasua uusien kojeistojen mukana	Yhteensä SF6-kaasua				SF6-kaasun päästö, E		
				hankittu, A (säiliöissä ja kojeistojen mukana)	käytetty, U (hankitun ja omistuksessa olleen määränerotus)	Toimitettu kotimaassa, T _{dom}	Toimitettu ulkomaille, T _{exp}	2008	2009	2010
Jakeluverkko	359	0	2057	2416	162	52	0	55	116	110
Alueverkko	5	0	22	27	24	19	0	2	10	5
Kantaverkko	0	0	755	755	28	7	0	60	21	22
YHTEENSÄ	364	0	2834	3197	214	78	0	117	146	136

Taulukko 4. SF6-kaasun hankinta, käyttö ja päästöt (tilastovuosi 2010)

Sähköverkonhaltijoilla oli vuoden 2010 lopussa omistuksessaan käytettyä kaasua 197 kg. Käytöstä poistetuissa kojeistoissa oli kaasua 159 kg. Vuoden 2010 aikana kuusi vastaajaa oli edelleen toimittanut käytöstä poistettuja SF₆-kojeistoja ja/tai kaasua. Käytöstä poistetut kojeistot, vaurioituneet kojeistot ja kojeista talteen otettu käytetty kaasu oli useimmiten toimitettu valmistajalle, maahantuoajalle tai myyjälle joko verkkoyhtiön tai huolto- ja kunnossapitoa hoitavien yritysten toimesta.

SF₆ -kaasua sisältäviä laitteita omistavista verkonhaltijoista 62 % ilmoitti, että laitteille ei ole tehty huolto- tai kunnossapidon toimenpiteitä vuonna 2010. Kolmannes (30 %) vastaajista ilmoitti ostaneensa huolto- ja kunnossapitopalvelun ulkopuolelta. Yrityksistä vain 8 % oli hoitanut huollon ja kunnossapidon joko kokonaan tai osittain itse.

11 vastaajaa ilmoitti vuonna 2010 SF₆-päästöihin johtaneita tapahtumia. Ilmoitetut päästötapaukset johtuivat erilaisista laitteiden vuodoista ja laitevaurioista sekä huoltotoimenpiteiden aikaisista pienistä kaasupäästöistä.

Lisätietoa kyselystä:

*Adato Energia Oy
Päivi Suur-Uski
(09) 5305 2713
paivi.suur-uski@energia.fi*